

Nils G. Kock

29.1.1924–24.8.2011

Professor Nils G. Kock har avlidit i en ålder av 87 år. Nils (Nicke) Kock var en av världens mest kända tarmkirurger, och en av de få som fått en operation uppkallad i sitt eget namn.

Nils Kock föddes i Jakobstad 1924, där han också blev student 1942. Under fortsättningskriget deltog han som fänrik vid artilleriet på Karelska näset. Han fick sin läkarexamen vid Helsingfors universitet 1951 och gjorde sin kirurgutbildning vid olika sjukhus i landet. I mitten av 1950-talet flyttade han till kirurgkliniken vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, där han disputerade 1959 med en djurexperimentell avhandling om tarmens neurala funktioner. Efter vistelser på sjukhus i USA och Schweiz blev han 1974 utnämnd till professor och överläkare vid Sahlgrenska sjukhuset.

Nils Kock var en skicklig operatör, och som så många andra kirurger trivdes han bäst i operationssalen. Han var en ypperlig lärare, som på sitt karga och exakta sätt delade ut sitt kunskande till sina kolleger och elever. Administration var han inte intresserad av. Däremot tillbringade han en stor del av sin tid i sitt experimentella laboratorium vid sjukhuset, där han med sin egen personal kunde utveckla nya operationsmetoder.

Patienter med cancer i ändtarmen opererades på den tiden så att efter att den sjuka delen av tarmen tagits bort syddes den kvarvarande tarmen ihop med huden, därifrån tarminnehållet samlades upp i en plastpåse på magen, som ständigt måste finnas runt tarmöppningen. Detta var synnerligen besvärligt och inskränkte patientens liv i hög grad. År 1967 lanserade Nils Kock en ny teknik. Han utformade nedre delen av tunntarmen till en reservoar, som fungerade som ett uppsamlingsställe. Reservoaren hade en vattentät tarmventil genom vilken patienten själv kunde tömma innehållet med en slang. Kirurger från alla världsdelar strömmade till hans klinik för att lära sig den här revolutionerande metoden och han presenterade sina operationsresultat på de viktigaste internationella kirurgkongresserna. Operationen "Kocks blåsa" upptogs i de internationella kirurgiböckerna och utövades på alla välutvecklade sjukhus. Även i Finland togs den nya operationen i användning och granskades i flera avhandlingar.

Nils Kock utförde magoperationer, tarmoperationer och urologiska operationer i flera länder, och speciellt många i Egypten där han sett hur bilharzi-masken kunde helt förstöra människans urinblåsa. Han modifierade sin teknik så att reservoaren även kunde användas till att samla upp urin för dem vars urinblåsa hade blivit avlägsnad p.g.a. infektion eller cancer. Kocks blåsa blev så småningom ersatt med andra mindre krävande operationsmetoder, men den var i full användning världen runt i över 30 år och används fortfarande i särskilda situationer.

Nils Kock blev hedersmedlem i elva olika internationella medicinska föreningar, även i Kirurgföreningen och Gastroenterologiföreningen i Finland. Han var speciellt stolt över sitt val till hedersmedlem i provinsen El Dakahly i Egypten. Finska Läkaresällskapet förärade honom J.W. Runebergs pris 1983 och följande år mottog han Faltin-medaljen, som är vårt lands främsta utmärkelsetecken inom kirurgin. I Sverige

tilldelades han 1988 Söderberska priset i medicin, kallat Lilla Nobel. Nils Kock var en man med fasta principer och ett exempel på detta var hans språkbruk. Till åtskillnad från de flesta finländare som flyttade till Sverige avvek han under hela sin livstid inte en tum från den svenska han hade lärt sig i Jakobstad, vare sig det gällde språkets uttal eller rytm. Trots sina stora framgångar förblev han anspråkslös.

Efter sin pensionering 1990 var Nils med sin finländska hustru Birgit under vintrarna ofta bosatta i Provence, där många av deras vänner fick njuta av parets varma gästfrihet, Nils berättarglädje och humor. På Nils önskan firades det slutgiltiga avskedet vid ett ymnigt bord utan religiösa ceremonier. Med musik och en bildkavalkad hyllades ytterligare hans rika och mångskiftade liv.

Krister Höckerstedt
kirurg, professor emeritus

Lars Göran Johnsson
kollega och vän